

בלבבי משכון אבנה

נקודה מתוך הפרשה

ראה

בפרשתן (דברים יא, כט-ל) נאמר "ונתתה את הברכה וגו', מול הגלגל אצל אלוני מורה". ומקום אלוני מורה מוזכר כבר אצל אברהם אבינו (בראשית יח, א) "וירא אליו ה' באלוני ממרא" ובעוד מקומות. מה העניין הפנימי והשורשי המייחד את המקום - 'אלוני ממרא'.

ביאור מורינו הרב שליט"א

דינין, ואחד הוא המתקן, עכ"ל. וכן כתבו עוד רבותינו קרוב לכך.

עוד ביארו חז"ל (זוה"ק ח"א, פז ע"ב) וירא אליו ה' באלוני ממרא, זה יעקב. מהו ממרא, משום דאחסין מאתן עלמין מעדן, והוא כסא. א"ר יצחק, ממרא בגימטרייה מאתן ותמנין וחד הוה, מאתן דעדן, דכתיב (שה"ש ח, יב) ומאתיים לנוטרים את פרי, ותמנין וחד הוא כסא, עיי"ש. ואמרו (שם), א"ר יהודה, מהו באלני, ר"ל תוקפוי, הה"ד (בראשית מט) אביר יעקב, עיי"ש. והיינו דמות יעקב שחקוק בכסא הכבוד, ונגלה אליו הקב"ה במדרגת כסא הכבוד.

וכתיב (דברים יא, כט) "ונתתה את הברכה על הר גריזים ואת הקללה על הר עיבל הלא המה וגו' אצל אלוני ממרא". הן ברכה והן קללה. וכתב בקהלת יעקב (ערך אלוני) וז"ל, אלוני ממרא ב' אילנות, עץ החיים ועץ הדעת, עכ"ל. והיינו ברכה - עץ החיים, קללה - עץ הדעת. ושם נגלה שורש הרע, בחינת אפר כנ"ל, כמ"ש רמ"מ משקלוב (ביאור משנת חסידים דף רסט) וז"ל, הסמ"ך מ'ם (גימטרייה ר'), גנוז באלני ממרא, מאתן עלמין גניזין בכסא (זה לעומת זה), עכ"ל. ושם נעשה אחדות ותיקון הרע עם הטוב.

עוד כתב רמ"מ משקלוב (ביאור הזוהר, דף קלד), וז"ל, אלוני ממרא, גימטרייה חשמל - מלבוש, עכ"ל. ובאלוני ממרא נגלה עולם המלבוש, סוד כתרי אותיות, כנועד סוד עולם המלבוש. ששם מושרש אור תורת משיח. ועיין עוד בדבריו (ביאור משנת חסידים, דף קצה). ובמדרגה זו לבוש, לבוש א"ס כביכול, עימו ואצלו, כי הלבוש עמו ואצלו של המולבש ונכלל במולבשו.

כתיב (בראשית יח, א) "וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֶלְנֵי מְמָרָא". אחד מן הטעמים מדוע נגלה הקב"ה לאברהם אחר מילתו דווקא באלוני ממרא, אמרו חז"ל (שם, מדרש הגדול), וז"ל, למה באלון, שישראל משולין בו דכתיב ועוד בה עשיריה ושובה והיתה לבער כאלה וכאלון (ישעיה ו, יג). מה האלה והאלון הזה אפלו יבשו עד למאד ונשרו עליהן כיון שהמים נכנסין בהן מיד פורחין ומוציאין ציצין ופירות כך ישראל אפלו ירדו למדרגה התחתונה כיון שיבוא הקץ ועושין תשובה מיד פורחין ומזהירין, דכתיב ילכו יונקותיו ויהי כזית הודו וריח לו כלבנון (הושע יד, ז), עכ"ל. עוד אמרו (שם), וז"ל, למה באלון, לומר לך מה האילן כיון שנכסח הוא מוציא פירות כך כיון שמל אברהם זכה ויצא ממנו פרי צדיק עץ חיים (משלי יא, ל), עכ"ל. ואלוני ממרא בשכם. כמ"ש רש"י (ראה יא, ל), סוד חלקו של יוסף, מידת פרי צדיק, כנועד, והיא מקור הברכה, שברכה ראשונה בתורה, היא פרו ורבו.

וממרא גימטרייה אפר. והיינו ירידה לשפל המדרגה, דבר שאינו מצמיח היפך עפר. ובאלוני ממרא יש עליה אפילו למדרגת אפר. ונעשה אפר דתיקון בחינת פרי צדיק זה עץ החיים, זה יצחק שנולד מאברהם, כמ"ש לעיל. והוא נעשה אפר דתיקון בעקידתו, שאפרו של יצחק עומד וצבור ע"ג המזבח. וזהו שלמות הברכה להעלות מן השפלות הגמורה, לצד העליון ביותר, לחזור ולמשוך שפע ברכה. וכן נגלה הכא סוד יבום (עיין ספר הליקוטים ויחי, יח), כי אחר שמת חוזר ונעשה לו תקומה. ועיקר תיקונו באפרים, אפר - ים, הופך אפר לפרו ורבו.

וכתב האוהב ישראל (וירא) וז"ל, אלני מספרו צ"א, סוד יחוד הקדוש, הויה אדנ"י. כי ממרא עולה רפ"א, היינו פ"ר